

Što je obilježilo 2021. godinu?

 hkv.hr/izdvojeno/nae-teme/pitali-smo/38881-o-2021-godini-stojic-pesorda-sovagovic-i-letica.html

31. prosinca 2021.

Godina iza nas bila je, kao i 2021., puna turbulencija i neizvjesnosti, velikim dijelom vezanih uz korona-krizu. Mnogi analitičari smatraju kako živimo u prijelomnim vremenima čije će sve prisutnije (geo)političke i društvene polarizacije u bitnome odrediti buduće odnose.

Događanja u 2021., ali i moguće razvoje budućih događaja za Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća komentiraju: fra Miljenko Stojić, Damir Pešorda, Tomislav Šovagović i Marito Mihovil Letica.

Fra Miljenko Stojić: Duhovna obnova

Zaista je uzbudljiva bila prošla godina. Razmahao se taj neki virus pošasti za koji se ne zna odakle dolazi i kako je zaista sastavljen, ali se zna koje je cjepivo za njega dobro, jedanput, dvaput, triput... I njegove se inačice razmahale, poput inflacije u nesretnoj Jugoslaviji, skaču li skaču. A u hrvatskoj domovini, s obje strane granice, razmahao se jugokomunizam kao u neka prošla olovna vremena. S vana sve lijepo i dobro, a iznutra grabež i bezdušnost. Jedni zbog toga ustraju u borbi, a drugi daju petama vjetra. Zapjevao bi Thompson (smijem ga valjda spomenuti) E, moj narode...

Izvan hrvatskih zemalja slično stanje. Samo se tamo besprizorni ne nazivaju jugokomunisti, nego zeleni, antife i raznim imenima navodno nevladinih, neovisnih, ovakvih i onakvih udruga. Razmahali se k'o luda na slavlju. Što ćeš. Ponijelo ih u ova vremena. A ponijelo bi i Joe Bidena, trenutnog predsjednika trenutno najmoćnije države na svijetu, kada bi ga moglo ponijeti. Kažu, ukrali predsjedničke izbore za njega, tutnuli mu dužnost u ruke i sada on onako starački iscrpljen i zaboravan trebao bi dostojno obnašati tu dužnost. Da ne bi!

Ali nije sve ovako kako ja započeh. Prije dvije godine, točnije 19. rujna 2019., Europski parlament objelodani rezoluciju o komunističkim zločinima. Postavi taj zločinački komunizam nedvosmisleno uz bok nationalsocijalizma i fašizma. Ta i bilo je vrijeme, braća su to blizanci. Države u kojima ga još ima ili je u njima nesmiljeno harao pozva da se obračunaju s njim, da ga izbace iz svoje sredine. Nedavno, pak, 22. prosinca 2021., Europski sud za ljudska prava jednom svojom presudom ozakoni da države imaju pravo raspustiti one stranke koje su nasljednice ili baštine ideologiju bivših komunističkih stranaka. Okvir za djelovanje je razvoj demokracije u tim državama.

Ne zato što je ovo božićno vrijeme, zaključiti nam je da se sve spomenuto itekako dotiče našega duha i naše duše. Pripadnici smo svoga hrvatskoga naroda, većinom i zagovaratelji prekogrobnoga života. Ne mogu se urediti nikakvi vanjski odnosi bez da u sve to ne uključimo i svoj duh i svoju dušu. Oni su pokretači promjena, izgrađuju nas kao ličnosti. Zbog toga se potpuno odgovorno trebamo upitati koga slijedimo? One spomenute i slične nespomenute što su se razmahali ili ćemo slijediti svoju narodnu predaju i svoju vjeru? Odgovor možemo spoznati i u naoko sitnici koja se pojavljivala ovih dana. Jesmo li čestitali blagdane, radovali se Djedu Božićnjaku, Orašaru..., ili smo čestitali Božić, Sv. Stjepana, Sv. Ivana i radovali se porukama koje su ti dani donosili? Da, upravo je u tim porukama mudrost kojim ćemo

putovima ići kroz život. Oni što su se razmahali dobro znaju koji je njihov put ili koja je njihova zadnja namjera. Recimo je jasno: da nas zarobe i otmu nam slobodu. Možemo na ovo negodovati, možemo otići na kraj svijeta, ali nas oni i tamo čekaju. Pa izvolimo!

Takva su vremena pred nama, htjeli mi to ili ne. Valjaju se iz skrivenih središta moći (a zašto su skrivena ako rade dobro) i htjeli bi nas oblikovati prema svojoj iščašenoj slici svijeta. Njihovi, navodno neovisni, mediji trube za to vrijeme da su to filantropi, vizionari, ma ljudi koje se samo poželjeti može. Ako se na to ne možemo nasmijati, upitati nam je se na kojem smo raskrižju krenuli ukrivo.

I još nešto. Možda će netko odmahnuti rukom i reći da smo se sličnim stvarima uzaludno bavili početkom devedesetih. Jesmo li uzaludno? Nahrupili na nas s raznih strana, mi bez sredstava za obranu, ali smo se ujedinili i na kraju pobijedili. Ujedinili smo se kao potomci ustaša, domobrana, partizana, komunista, jugokomunista... Duhovno smo se zaista obnovili. I da je to sve bilo uzaludno!? Da nije trebalo boriti se za svoju slobodu i svoju državu!? Prisjetimo se tih vremena, toga zanosnog duha i njime razbijmo okove sve neslobode kako bismo konačno živjeli opušteno i zadovoljno.

Damir Pešorda: Hrvatska prije svega mora ostati Hrvatska

Najbolja strana godine iza nas je da je, hvala Bogu, iza nas. Korona-kriza o kojoj govorite nije više kriza, jer glavno je obilježje krize da je prolazna, nego je, čini se, nova etapa u razvoju svijeta. Na žalost, riječ je o razvoju na gore. Takozvano novo normalno pokazuje jasnu tendenciju da definitivno potisne staro normalno, to jest normalnost kao takvu. Moram priznati da me i samoga iznenađuje kako su ljudi prijemčivi za novonormalne ludosti.

Neki dan sam čitao vijest i gledao kratki video o tomu kako mlada žena u zrakoplovu prvo verbalno napada, potom i šamara starog čovjeka koji je jeo bez maske. Kao da je uopće moguće jesti s maskom na licu!? Kao što su mnogi već primijetili, sve ovo oko pandemije podsjeća na globalno psihološki eksperiment i čini se da ljudski zamorci diljem svijeta reaguju baš onako kako su eksperimentatori predviđjeli. Još uvijek se nadam da sam u krivu i da pretjerujem u pesimističnoj procjeni trenutnog stanja i smjera u kojemu idemo, no kažu da je pesimist zapravo optimist s iskustvom. Bojim se da se, s obzirom na dob, ne mogu vaditi na neiskustvo.

Kamo će nas odvesti sadašnja, kako kažete, (geo)politička i društvena polarizacija, nezahvalno je prognozirati. U svakom slučaju, našoj civilizaciji predstoji konačni obračun između onoga što je bila i onoga u što se izrodila. Na sadašnjoj geopolitičkoj sceni te suprotstavljene strane predstavljaju zapadna Europa i anglosaksonski svijet s jedne strane te središnja i istočne Europa i Rusija s druge strane.

Pokojni je Zvonko Bušić čvrsto vjerovao da će konačnu prevagu u sukobu, kako je on to zvao, "sila novca" i "sila krvi" odnijeti "sile krvi" koje će predstavljati ujedinjena Njemačka i Rusija nasuprot financijskim centrima moći ugniježđenim mahom u anglosaksonskom svijetu. Na žalost, ne vidim u suvremenoj Njemačkoj potencijala za preporod takve vrste, dok je Rusija još uvijek nepoznanica i za same Ruse, a posebno za nas temeljno određene pripadnošću zapadnom kršćanstvu. S druge strane bojim se da srednja i istočna Europa ne predstavljaju ni u teritorijalnom ni u ljudskom potencijalu dovoljno veliku i snažnu osnovu za stvaranje nekog svoga puta u velikom srazu globalnih sila. U svakom slučaju, čovjek se treba boriti za ono u što vjeruje, a bit će što bude.

Hrvatska u svemu tomu treba gledati vlastiti interes, ali to ne znači samo goli interes u materijalnom smislu. Za narode kao i za pojedince vrijedi ona Kristova: Ta što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi! Dakle, Hrvatska prije svega mora ostati Hrvatska, sačuvati vlastitu bit, da bi tek onda ikakvog smisla imalo sve ostalo. Na žalost, kroz aktualnu dekretoatizaciju hrvatske kulture ubrzano se radi upravo na destrukciji te hrvatske biti.

Tomislav Šovagović: Strahom podijeljenoga stada lakše je upravljati

Godinu na izmaku u Hrvatskoj ponovno je, kao i 2020., obilježio izostanak kulture dijaloga glede velepošasti krunskoga virusa, nametanje da je svatko izvan službene agende pomalo kriv za smrt više od 12 tisuća hrvatskih građana od početka pandemije. Mišljenje koje je neusklađeno sa stajalištima Stožera prognano je partijski (u ime poželjnih predstavnika struke umjesto nekadašnjega naroda) iz dominantnih medija, a teorijsko novinarsko pravilo „neka se čuje i druga strana“ gotovo nestalo iz prakse, etiketama, uređivačkom politikom, ignoriranjem.

Uz ono ubrzano „cjeloživotno školovanje“ kako Stožer ima sve pod kontrolom (sjeća li se tko, bilo jednom, u nedostatku maski, one, prema stožeraškom mišljenju, nisu štatile od zaraze, zatim su stigle kineske pošiljke, maske postaje obvezne itd.) sve se doima kao da je predvidljivo, proračunato. Svatko (i) u obiteljskom krugu svjedoči o polariziranosti i svedenosti života na jednu temu - koronu.

Malo tko podcjenjuje globalnu velepošast, ali opjevani, već pomalo i stereotipni orvelijanski „porast interesa za cijepjenje“ (uslijed nametnutosti kovid-potvrda), uzdanje u hrvatsku kulturu zaborava, prigodničarsko „zaustavljanje“ virusa u Lučkom u sve pravilnijem ritmu (ljetno bez virusa zbog Nijemaca i Rusa) – doveli su do referendumske inicijative koja, neovisno o ishodu, obećava barem priliku za izbor.

Paradoksalnost svakodnevice (dajte stotine osoba u kafiće i trgovačke centre, ali bez potvrde nikoga ne pustiti ni u knjižnicu) i svedenost čovjekova dostojanstva na barkod zaokružili su godinu od humanitarnoga početka i pomaganja Petrinji i Sisku do guranja posljedica potresa u drugi plan i isključivoga stvaranja dojma da je „onaj drugi“ tu da nas zarazi, možda i usmrti.

Strahom podijeljenoga stada lakše je upravljati. A boji se čovjek, namrijeto mu. Ni hijerarhijski vrh Crkve u Hrvata se ne snalazi. Uglavnom se kasni, više i od uobičajenoga kašnjenja. Tijelo je sekularno, a duša ionako sekundarna. Doduše, granica zasad nije prijeđena (nigdje bez dokumenata), kovid-potvrde još nisu potrebne za ulaz u sakralne objekte, zaposlenici mogu „samo“ s negativnim testom ulaziti na svoja radna mjesta.

Pitanje koje zasad nema odgovor jest ono s početka – zašto je tako silan problem u Hrvatskoj čuti drugo i drukčije razmišljanje, zašto od 19. ožujka 2020. godine nema mnogo javnoga prostora za polemičke rasprave osoba iz iste struke?

U globalnom slaganju karata, ovisnom i o mutaciji omikrona, Hrvatska se ne će postavljati drukčije od uputa iz Bruxellesa, pa je iluzorno pisati dobre želje o suverenističkoj vanjskoj politici. Možda jedino još budnije oko nad konstitutivnošću hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini. Sve će biti dobro, dok se umjesto Božića i Uskrsa ne bude moralo čestitati praznike. Ili možda već u ovom božićnom vremenu

najbolje čestitati uskršno, da se barem jednom preduhitri progresivce koji ionako to rade mnogo perfidnije od nas malenih. I kojima ništa nije sveto. Jednostavno, kako im i kada odgovara, isključe (o)mikrofon. Ili staroga saveznika Apis(a).

Zdravko Mršić: Svjetski politički nered i demokratska internacionala

U svojoj ovogodišnjoj božićnoj poruci Urbi et orbi papa Franjo upozorio je, da je svijet postao neosjetljiv za krize i trpljenje, koji se jedva zamjećuju. Posebno je izdvojio opću uzburkanost u Siriji, Jemenu i Iraku. Naglasio je da učinci pandemije ugrožavaju napor za rješenje sukoba i suštu potrebu „dijaloga među ljudima i narodima“. Po meni, dva su temeljna razloga političkoj pomutnji u svijetu: (1) nepovratna globalizacija vrste Homo sapiens s kojom se kapital ne želi pomiriti te (2) gubitak predvodničkog položaja SAD u svijetu. Naša vrsta je nakon smjene u Bijeloj kući 2021. godine postala svjesna pravog stanja svijeta: ni nove vlasti u SAD ne mogu ukloniti „povijesnu“ i životnu nužnost prelaska starog kapitalističkog svijeta u novi, životni svijet.

Prva jedinačna pojava koja je obilježila staru godinu je opće uviđanje, da antivirusni pripravci kao što su Pfizer, Moderna, AstraZeneca i drugi nisu zapravo cjepiva, koja u suradnji s čovjekovim imunim sustavom stvaraju trajnu imunost protiv koronavirusa, kao što prava cjepiva čine u primjerima difterije, tetanusa, ospica ili hripavca. Kako vrijeme nakon cijepjenja spomenutim pripravcima odmiče broj antitijela koja se nakupe od prvog do četvrtog tjedna postupno se smanjuje: nakon tri mjeseca na 50%, a nakon šest mjeseci na 15% početnog broja. Temeljni učinak pružanja „cjepiva“ je prelijevanje novca iz državnih proračuna u farmaceutske kuće. (Meni su triput ubrizgali obrok Pfizera, ali se držim kao da nisam cijepljen: u preventivnoj samoizolaciji.) Možda je pravi zdravstveni rezultat proizvodnje i pružanja cjepiva u tomu, da će se koronavirus iscrpljivati mutacijama i postajati sve manje opasnim? Pojedinci i dalje žive u neizvjesnosti.

Druga upadna pojava u 2021. godini je poremećaj svjetskih opskrbnih mreža, koji se samo djelomice može pripisati pandemiji. Drugi razlog tom poremećaju je politički, jer SAD nastoje zauzdati gospodarski uspon Kine, koja je u mnogim suvremenim područjima prvi i pretežit proizvođač u svijetu: izradba fotonaponskih ploča, elektroničkih sklopova, električnih automobila, kovina iz rijetke zemlje, letjelica bez posade, komunikacijskih mreža 5G, umjetne inteligencije pa čak i pamuka. Primjerice, nedostaju elektronički sklopovi za ugradnju u automobile pa su proizvođači automobila (Ford, GM, Toyota, drugi) zatvorili neke od svojih proizvodnih zavoda. Zbog nestašice novih vozila na tržištu, rabljena vozila su poskupjela, što je pridonijelo inflaciji.

Postala je problematičnom opskrba energijom i energentima (Teksas, Kina, Europa) zbog (1) nepouzdanosti proizvodnje „čiste“ energije, (2) prelaska europskih opskrbljivača plinom od dugoročnog ugovaranja plina na nabavu ad hoc i na tržišne spekulacije, (3) slabe elektroprijenosne infrastrukture te (4) povećanja potražnje plina u Aziji, u kojoj se zbog poremećaja klime napušta sagorijevanje ugljena i uvodi uporaba prirodnog plina u proizvodnji energije. Poteškoće u opskrbi proizvodima dolaze i od neprimjerena razmještaja brodskih škrinja (kontejnera) za prijevoz dijelova i proizvoda.

Pandemija koronavirusa i poteškoće u opskrbi prouzročili su i oskudicu rada i radnika u mnogim zahtjevnim i teškim djelatnostima i zvanjima. Tako je primjerice u zdravstvu, skrbi za starije osobe, prijevozu tegljačima, klaonicama i obradi mesa, nekim dijelovima poljoprivrede, raspačavanju proizvoda putem Interneta, u javnom putničkom prijevozu i drugdje. Ljudi se više ne žele žrtvovati za probitke

poslodavaca od kojih obično primaju bijednu naknadu. Poslodavatelji su pod pritiskom pa nastoje oprezno i postupno povećavati nadnice, što uzroči inflaciju od koje kapitalisti zaziru, jer im nagrizala nagomilani kapital. Ujedno dolazi do obnove sindikalnog pokreta. Problemi rada su izbili na vidjelo upravo 2021. godine, u kojoj se očekivala obnova gospodarstva. Prije toga, kapital se desetljećima selio svijetom u potrazi za slabije plaćenim radom.

U 2021. godini došlo je do uviđanja da – zbog kapitalističkoga neujednačenog gospodarskog razvitka u svijetu, pandemije koronavirusa te zbog političkih i životnih sukoba u narodima i među narodima – seobe naroda u potrazi za novim zavičajem postaju trajna stvarnost. Uzročnici sadašnje seobe naroda su kapitalizam i način upravljanja svjetskim tržištem.

Svi spomenuti znakovi koji su izišli na vidjelo u 2021. godini pokazuju, da je ugrožen kapitalizam kao način uređenja čovjekovih zajednica i općih (političkih, gospodarskih, sigurnosnih i kulturnih) odnosa u našoj vrsti. Kapitalisti su to dobro shvatili pa su navukli i prisilili SAD da uznastoje bar polovicu vrste Homo sapiens zadržati pod nadzorom kapitala. Tako su kapitalisti postupili i poslije Drugoga svjetskog rata. Tijekom sadašnje tranzicije vrste u jednu životnu cjelinu postavlja se grčevita obrana probitaka ne SAD nego kapitala. U pitanju nisu dobrobiti američkog naroda, nego probitci kapitala. U obrani svojih probitaka i svoje hegemonije kapitalisti duboko dijele vrstu.

U tom nastojanju vlasti SAD nastoje iskoristiti sva četiri izvora životnog utjecaja: politiku, gospodarstvo, vojsku i ideologiju. Međutim, vlasti SAD prvo su napravile ideološku dimnu zavjesu putem okupljanja „demokratskih“ zemalja, koje prisežu na očuvanje pravih ljudskih vrijednosti, na zaštiti ljudskih prava i na uspostavljanju pravila ponašanja, koja idu na ruku kapitalu. (Pritom ne spominju ljudske potrebe, potrebe života općenito i potrebe Zemlje.) SAD (utaman) nastoje stvoriti demokratsku internacionalu, kojoj je svrha podijeliti vrstu na „demokratski svijet“ i autoritativne vladavine poput vladavina u Kini, Rusiji i mnogim drugim zemljama, koje štite svoju suverenost, brinu se za blagostanje svojih naroda i ne dopuštaju da se njihove životne zajednice pretvore u podružnice svjetskog tržišta. U 21. stoljeću narodi koji su pod američkom hegemonijom kapitala ne bi smjeli birati susjede te ne bi smjeli razgovarati i surađivati s njima. Nema razgovora „preko plota“!

Iza ideološke prethodnice došao je američki napad na opskrbnu mrežu, na kojoj počivaju gospodarstva Kine, Rusije i ostalih suverenih zemalja. Taj napad uključuje i bitku protiv kineske međukontinentalne trgovinske i komunikacijske inicijative zvane Jedan pojas, jedan put. (Kina je u davnini uspostavila unutarnju, svekinesku infrastrukturu, a sad stvara svjetsku poslovnu infrastrukturu prikladnu za globaliziranu, sjedinjenu vrstu.)

Ukratko, kapital je putem SAD zapodjenuo pravi gospodarski rat, jer su kapitalisti uvidjeli da uspostava svjetskog tržišta (robe, usluga, rada i kapitala) nosi više koristi mjestima i narodima, u kojima ljudi marljivo i mudro proizvode, a ne žive od rente ili od nakupljenog kapitala.

Usto, SAD pristupile su jačanju postojećih kapitalističkih vojnih saveza i stvaranju novih ratnih koalicija. U to valja ubrojiti širenje Atlantskog saveza do granica Ruske Federacije i žestoko naoružavanje istočnoeuropskih zemalja (Norveške, Poljske, Ukrajine, triju malih baltičkih zemalja, Rumunjske, Bugarske). Na drugom kraju svijeta, bliže Kini stvaraju se nove ratne koalicije, kao što su AUKUS (Amerika, Britanija, Australija) odnosno projekt podmorničke nuklearizacije Tihog oceana i QUAD (Kvadrilateral: SAD, Japan, Indija i Australija). „Indo-pacifički“ projekti sračunati su na omeđivanje Kine,

ali s istoka i Rusije. Pritom se zlorabe tobožnja ugroženost Tajvana i slobode plovidbe u Južnokineskom moru. Indija se posebno trsi osporiti kinesku suverenost u Tibetu. Obilno se zlorabi lažno pitanje genocida i „prisilnog rada“ u pokrajini Šinđiang.

(U toj pokrajini koja je stavljala na svjetsko tržište većinu pamuka, 95% pamuka se strojno prikupi, a mali dronovi skraćuju gole grančice pamuka koje strše iznad zrelih čahura s pamukom, kako bi olakšali rad strojevima, koji rabe GPS. U Šinđiang uistinu nema potrebe za pri-silnim radom. Ondje mnogo posla obave roboti, a ne robovi. Za taj su se posao ranije u SAD rabili robovi, čiji je rad bio uistinu prisilan i besplatan.)

Na koncu, SAD rabe svoju političku nadmoć nad ostalim zapadnim zemljama sileći ih da se solidariziraju s nakanama SAD i odvrćajući ih od suradnje sa suverenim zemljama, koje nisu prigrlile liberalnu demokraciju kao politički sustav. Tako SAD nastoje rabiti sva četiri izvora vladanja: politiku, ideologiju, gospodarstvo i vojnu silu. Međutim, poslije sloma dvadesetogodišnjeg poslanja Atlantskog saveza i SAD u Afganistanu i poslije iščezavanja tamošnjih vlasti, stvorenih i podupiranih od SAD mali su izgledi da američki projekt demokratske internacionale uspije. (Od bliskoistočnih zemalja na nedavno održan virtualni „sajam demokracije“ bili su pozvani samo Izrael i Irak!?) Americi je uputnije da sredi političko, gospodarsko, sigurnosno i kulturno stanje u vlastitom pučanstvu, koje je kao nikad dosad duboko i višestruko podijeljeno.

Američko stoljeće je prohujalo. Američki san se pretvorio u noćnu moru. Američki kotao za taljene je nestao. U SAD je ostao snažnim samo privatni kapital. Američki narod treba spašavati sam sebe od kapitalizma, u kojemu je nakupljanje privatnog kapitala važnije od naroda, a zaštita takozvanih ljudskih prava važnija od zadovoljenja životnih potreba.

Godina 2021. donijela je našoj vrsti veliko upozorenje. Pred zapadnim narodima stoji potreba za buđenjem. Američki narod se treba otresti hegemonije kapitala, a ostali zapadni narodi američke hegemonije. Taj postupak je već počeo, na što upućuju Brexit te samostalnjia politika Mađarske, Poljske i Francuske, koju su izigrale SAD i Britanija u svezi s podmorničkom nuklearizacijom Tihog oceana. Europska unija se treba osloniti na suverenost naroda koji je sastavljaju. Probudeni narodi početi će se brinuti za svoju suverenost i za svoje blagostanje, početi će stupati u suradnju sa svim ostalim narodima te stvarati svijet bez svrstavanja.

Kako stoje Hrvatska i njezino geopolitičko i geogospodarsko određenje u sadašnjoj evolucijskoj tranziciji vrste? Zemljopisni položaj hrvatskog naroda nameće hrvatskoj političkoj strategiji uravnoteženje vanjskih političkih, gospodarskih, demografskih i kulturnih utjecaja. S obzirom na malobrojnost hrvatskog naroda te na skučenost i oblik našeg zemljopisnog prostora, svrstavanje je dovelo Hrvatsku pod hegemoniju kapitala i europskih vlasti. To je pokazalo i ranije hrvatsko političko iskustvo za mađarske, austro-mađarske i dviju jugoslavenskih hegemonija. Čudesnim zahvatom hrvatske politike (u kojoj sam i ja sudjelovao) te nepokolebljivom vjerom i nemjerljivom hrabrošću hrvatskih branitelja Hrvatska se osamostalila u nečuvano teškim okolnostima. Međutim, poslije odlaska iz politike predsjednika Franje Tuđmana, hrvatski političari – ne znajući cijeliti žrtvu branitelja – izručili su Hrvatsku europskim kapitalistima i pretvorili je u podružnicu svjetskog tržišta. Sad se Hrvati kao narod trebaju s ostalim pokorenim narodima osloboditi hegemonije vodeći samostalnu, izvornu politiku. Politika je najlakši posao

kad se ona vodi za narod i kad se oslanja na narod. Hrvatska politika često je bila inovativna. To hrvatskim političkim najamnicima treba doprijeti do glave. Bez toga će hrvatski narod i dalje sahnuti. Hrvatska glava na hrvatskom ramenu!

Marito Mihovil Letica: Kristu Pantokratoru pripast će posljednja riječ

Osvrćući se na godinu koja je na izmaku, rekao bih da ne podliježe sumnji kako se u posljednje dvije godine svijet nahodi u prijelomnom i turbulentnom vremenu. U tom bih smislu skrenuo pozornost na doista izvrsni članak Matije Štahana naslovljen „Doba prefiksa i pripadajućih nemani“, gdje nas autor dovodi pred pitanje nije li preuzetno govoriti o „prijelaznosti našega doba“ kada je, kao što je ustanovio T. S. Eliot, svako razdoblje prijelazno. Na to Štahan lucidno primjećuje: „Jest, možemo odgovoriti, ali s orvelovskim zaokretom: svako razdoblje je prijelazno, ali neka su razdoblja prjelaznija od drugih.“ Taj me njegov uvid sjetio naslovne stranice glasovitoga Orwellova romana „1984“ (objavljenog 1949.) gdje vidimo gomilu ljudi kojima su lica raspoređena u pravilni raster: svi jednoobrazno i jednopogledno zure u istome smjeru – svi osim jednoga, koji je okrenuo glavu u suprotnome.

Upravo nas to lice smionoga i samomislećega zasebnika privlači kao recimo svijetloplava mrlja na tamnoj podlozi. Taj se pojedinac othrvao totalitarnomu pogledu na svijet, smogavši snage zaplivati uzvodno, usuprot struji, središnjici toka koji danas uvriježeno nazivamo anglizmom „mainstream“. Takvih je samomislećih i neukalupljenih ljudi malo, ali su time to većma dragocjeni.

Kao u malo kojemu prethodećem dobu, zatrto je racionalno mišljenje i razložno zaključivanje, otežano je ili posve zapriječeno postavljanje razboritih pitanja. Čini se da neoliberalizam ne dopušta slobodu mišljenja i pokazuje svoje umnogome totalitarno lice. U doba post-istine, post-činjeničnog stanja, unutar zapadnoga društva koje postaje sve više post-kršćansko – izmiče zajedničko mjerilo koje bi nam bilo od pomoći pri prosudbi ideja i mišljenja u traganju za istinom. Takav raspršeni i fluidni postmoderni svijet bez središta označio je Michel Foucault pojmovima „heterotopija“, „multiverzum“, a oni su na marginu, nerijetko i onkraj nje, istisnuli pojmove „univerzum“ odnosno „kozmos“. A Jacques Derrida u tome je pojmovnome diskursu govorio o „dekonstrukciji logocentrizma“. Mi danas živimo u vremenu dozrele i ostarjele postmoderne, koje sve češće nazivaju „post-postmoderna“. Ne samo logocentrizam nego i elementarno logično mišljenje bivaju izgnanima i protjeranima daleko, mnogo i neizmjerljivo dalje od onoga što su Foucault i Derrida mogli i naslutiti.

Nakon ove dijagnostike slijedi malo statistike, koju inače ne samo da ne volim nego štoviše od nje zazirem, ali sam ovdje neotklonjivo pozvan posegnuti za njom. Dohvaća se ta statistika svijeta zahvaćenoga pandemijom koronavirusa. Naime, dana 29. prosinca pogledao sam internetsku stranicu i pronašao podatke da su od početka ove pandemije oboljela od bolesti COVID-19 u Narodnoj Republici Kini 101.683 čovjeka, a umrlo je njih 4.636, dok je u istome razdoblju u Republici Hrvatskoj broj zaraženih osoba 703.720, a umrlih 12.466 (?!). Riječ je o apsolutnim brojevima, a uzmemo li u obzir da mnogoljudna Kina broji oko 1 milijardu i 400 milijuna stanovnika, a Hrvatska oko 4 milijuna (dakle oko 350 puta manje nego Kina), iz toga proishodi da su Kinezi više od tisuću puta otporniji na dotični virus. Je li to stoga što imaju tisuću puta bolji imunitet? Ili su tisuću puta odgovorniji i discipliniraniji? Ili im je zdravstveni sustav tisuću puta bolji i učinkovitiji?

Ah, ne! – reći će mnogi među nama – nego je to zato što kineske vlasti gotovo posve izvjesno ne podastiru istinite i potpune podatke o broju zaraženih i umrlih osoba. Čini se da je rečena primjedba razložna i utemeljena. Ali zašto se onda gotovo slijepo vjeruje kineskim vlastima – u mnogočemu sklonima manipulacijama i falsificiranjima – kada kažu da je virus prešao sa šišmiša na čovjeka, na tržnici u gradu Wuhanu?

Kada je virolog Luc Montagnier – francuski znanstvenik, dobitnik Nobelove nagrade za izoliranje virusa HIV-a 2008. godine, član Europske akademije znanosti i umjetnosti – sredinom travnja 2020. izjavio da je koronavirus umjetno stvoren i slučajno pušten iz laboratorija, na njega se obrušio čitav roj svijetom raspršenih novinara, neukih i neupućenih, nazivajući ga „teoretičarom zavjere“, a pokušali su ga opovrgnuti i razni prosuđivači činjenica, svojevrsni dobro plaćeni politički aktivisti „ministarstva istine“, o čemu je uz ostalo pisao George Orwell u već spomenutom romanu „1984“. Doktor Luc Montaigner za francuski je zdravstveni časopis „Pourquoi docteur“ objasnio kako je u suradnji s kolegom Jean-Claudeom Perrezom analizirao virus „do najsitnijih detalja“. Nikoga ne optužujući za nestručnost i zlu namjeru, kazao je da se „laboratorij u Wuhanu specijalizirao za ove koronaviruse početkom 2000-ih“. Radi cjelovite istine treba jasno istaknuti da je doktor Montagnier pri tome rekao kako smatra da je koronavirus slučajno pobjegao iz laboratorija.

K tome je kineska doktorica Li-Meng Yan ispriopovijedala u kakve je nevolje upala samo zato što je izrekla vlastito mišljenje i, u što je uvjerena, istinu. Otkako je počela javno govoriti o nastanku koronavirusa, doktorica Yan otpuštena je sa Sveučilišta u Hong Kongu, koje je odbacilo njezine nalaze da je virus stvorio čovjek u laboratoriju. Od doktorice Yan distancirao se i njezin suprug, a roditelji su ju javno nazvali „izdajicom“. „To radim jer sam znanstvenica i znam istinu i želim je reći svijetu“, izjavila je doktorica Li-Meng Yan. „Ali ako me pronađu, ubit će me.“

U međuvremenu su obavještajne službe nekih zapadnih država dospjele do podataka koji govore u prilog mogućnosti da je koronavirus doista nastao u laboratoriju.

Dakle, za čije dobro i u čijim interesu zapadne demokratske države na posve određeni način štite nedemokratsku Kinu u kojoj se drastično krše ljudska prava?

Često se od silnih pametnjakovića može čuti i pročitati da nije važno kako je virus nastao, nego da je jedino važno kako ga suzbiti. Ali ako se ne otkrije uzrok i ne poduzmu mjere da se nešto slično ne ponovi u budućnosti – tko jamči da se ne mogu dogoditi pandemije znatno opasnijih virusa kao što su primjerice SARS i Ebola? Treba reći da države Zapada u svojim procjenama rizika (engl. „risk assessment“) nisu, čak ni hipotetski, predvidjele da bi mogla izbiti kriza ovakvih ili sličnih razmjera. Riječ je, dakle, o prvorazrednome zdravstvenom i sigurnosnom pitanju.

Ne bi smjelo ostati prešućeno da je Svjetska zdravstvena organizacija pristrano i nekritički pristala uza sva službena objašnjenja iz Kine, države gdje je pseudo-demokratski sustav u sebi združio najgore osobine opresivnoga komunizma i vlastitoga modela neoliberalnoga kapitalizma, gdje se događa čudan suživot ljudskih nesloboda i slobodnoga tržišta, ispreplitanje zakona represije i zakona profita.

Čini se da su taj model suživota represije i profita preuzele od Kine i brojne zapadne države, koje su se sklone hvaliti svojom liberalnom demokracijom. Promotrimo što se događa s procesom cijepljenja sveopće svjetske populacije. Biomedicinski znanstvenici i stručnjaci uvjerali su nas da kada stanovita

sredina dosegne stupanj cijepljenosti od 70 do 80 posto da onda virus više ne može kolati među populacijom te će nestati, a pandemija prestati. Svjedočimo kako se u nekim zapadnoeuropskim zemljama – u kojima je cjepni obuhvat i veći od navedenog postotka – bilježe najveći brojevi novozaraženih od početka pandemije prije dvije godine. Kao jedini logičan i razlošan nameće se zaključak da su postojeća cjepiva manje učinkovita u borbi s mutiranim virusom, nazvanim „omikron-varijantom“. Ali ne, nego se tumači i nalaže da je spas u trećoj, čak i četvrtoj i vjerojatno sljedećim dozama jer one će, navodno, pružiti potrebnu zaštitu od „omikrona“. Dvije doze protiv nove varijante virusa ne pomažu, ali bi zato treća imala učiniti preokret. Umjesto da se prione iznalaženju novih cjepiva ili lijekova protiv mutirane inačice virusa, ustrajava se u zapadnoeuropskim zemljama i SAD-u, a još više u Izraelu, na cijepljenju slabo učinkovitim ili čak posve neučinkovitim postojećim cjepivima.

Pokušavajući se domisliti gdje je uporište takvu umovanju, jedino sam ga, uz razumljivu težnju farmaceutskih tvrtki da na tržište plasiraju što više proizvedenoga cjepiva, uzmogao pronaći u dijalektičkom i historijskom materijalizmu, temeljnoj filozofijskoj doktrini marksizma odnosno komunizma. Naime, Marx je Hegelov idealizam zamijenio materijalizmom. Tako su Marx i njegovi sljedbenici „okrenuli Hegela naglavačke, naopako“ (usuprot rečenomu, Marx govoraše da je Hegelovu dijalektiku, koja je navodno „dubila na glavi“, uspio „osoviti na noge“).

Suživot neoliberalnoga kapitalizma, koji teži za profitom, i marksističke filozofije vidljiv je u mišljenju da će multipliciranjem doza cjepiva doći do „prijelaza kvantitete u kvalitetu“ – slabo učinkovito cjepivo prometnut će se kvantitetom u učinkovito, tj. kvalitetno.

Zar je moguće da je tri desetljeća nakon pada Berlinskoga zida sablast marksističke filozofije još uvijek živa? Iz svega proizlazi kako nema sumnje da nismo dospjeli do „kraja povijesti i posljednjega čovjeka“, suprotno onomu što je u tako naslovljenu djelu prije tridesetak godina tvrdio Francis Fukuyama, američki politički znanstvenik koji govoraše da je liberalna demokracija zapadnoga tržišnog društva dovela do „kraja povijesti“. Fukuyama se naknadno korigirao uvidjevši pogrešnost vlastitih procjena i predviđanja.

Svi su izgledi da umjesto kraja povijesti ima uslijediti njezin novi početak, snažno protkan neporaženom marksističkom ideologijom zaodjevenom u ruho neoliberalnoga kapitalizma. Čudna je to i opasna himera, sazdana od donedavno antagoniziranih elemenata.

Iz gospodarske krize prouzročene pandemijom najviše će profitirati Kina i brojne farmaceutske tvrtke. Kada je riječ o gospodarskim pokazateljima, rekao bih da se Vlada Republike Hrvatske dobro postavila jer je došlo do povećanja BDP-a i poboljšanja kreditnoga rejtinga. Nažalost, inflacija na svjetskoj razini nije više puzajuća, nego se uzdigla na noge i počela trčkarati. Na to naša vlada može samo vrlo ograničeno utjecati. U upravljanju kovid-krizom bila je znatno manje uspješna nego u koracima gospodarskoga oporavka. Ali u usporedbi s nekim državama – primjerice donedavno demokratskom i liberalnom Australijom gdje se zatvaraju cijeli gradovi i okruzi zbog nekoliko zaraženih – Hrvatska još uvijek pokazuje znakove suzdržanosti i razuma. To govorim ne želeći kritizirati preko mjere.

Istodobno je um cijeloga planeta na posve osobit način zastrla metaforička snježna mećava, onakva o kakvoj pjeva Leonard Cohen u antologijskoj pjesmi „The Future“, napisanoj u prvoj polovini 1990-ih: „Things are going to slide, slide in all directions / Won't be nothing / Nothing you can measure anymore / The blizzard, the blizzard of the world / Has crossed the threshold / And it overturned / The order of the soul.“

Očekujem i nadam se da će naše duše i naša tijela spasiti Bogočovjek Isus Krist, svevladar univerzuma, kozmosa, koji se nadvija nad cijelim grčkim alfabetom jer Krist je Alfa i Omega. On nas može izbaviti od „omikrona“ i svih možebitnih sljedećih grčkih slova kojima će se označivati nove varijante i sojevi koronavirusa. Kristu Pantokratoru pripast će posljednja riječ, a ne ovozemaljskim bezbožnim moćnicima žednima profita i vlasti.